

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.





DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

Nr 25. Stockholm den 20 Juni 1912. 5:e årg.

Prenumerationspris: 1/4 år . . . kr. 4: 50 1/2 år . . . kr. 2: 50 3/4 " " " 3: 50 1 " " " " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.	Redaktion: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.	Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11—12. Sthlm 1912, F. Englund's Boktr.	Expedition och Annonskontor: Mästersamuelsgatan 51, en tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.	Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: — Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.
---	--	--	---	---

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte.

Det 27:de året af dess verksamhet.

Under ett sakta silande regn, som bredde en slöja öfver den eljest så hänförande taflan af Sundet och Kronborg midt i den danska strandens vårljusa bokskogar, samlades man den 14 juni uppe på Terrassens lokaler vid foten af den minnesrika gamla Kärnan till Fredrika-Bremer-Förbundets sedvanliga års- och kretsmöte.

Helsingborgskretsens ordförande fru Ruth Schürer von Waldheim hälsade i ett kort anförande gästerna välkomna, i det hon uttalade sin stora glädje öfver att se förbundsstyrelsen och dess representanter från olika orter i Helsingborg. Vid tanken på det trefvande sätt, på hvilket här arbetades och de obetydliga resultat som uppnåddes, skulle hon känna det alltför ansvarsfullt att ha lockat så långväga gäster hit, om inte denna känsla alldeles öfvervägdes af hoppet om allt hvad man skulle få inhämta af detta möte.

Det är inte annat än personliga intryck, som gifvit impulsen till kretsarnas bildande, men det behöfves så väl uppmuntran till fortsatt arbete, och intet är så väckande och värmande som beröringen med dem, som längre och bättre än man själf arbetat för samma sak. Det var därför med de bästa förhoppningar om ett godt resultat af denna samvaro, som hon nu förklarade mötet öppnadt.

Till mötets ordförande valdes professorskan A. Montelius och fru R. Schürer von Waldheim, och till sekreterare utsågos fröknarna S. Ulrich, S. Rosentvist och L. Deshayes.

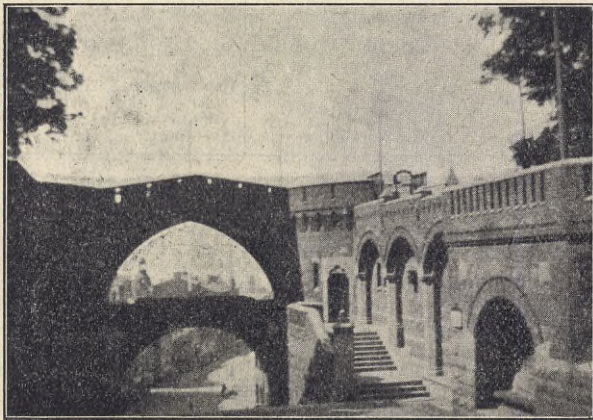
Första dagen leddes förhandlingarna af fru Schürer von Waldheim. Först upplästes af fröken Ulrich den vidlyftiga årsredogörelsen för F.-B.-F—s verksamhet på olika områden. Då ett ganska utförligt utdrag därur finnes infördt i Dagny så nyligen som den 6 juni behöfver utrymmet här icke ånyo upptagas därmed. Endast en gren af Förbundets rika verksamhet synes där ha blifvit förbisedd, nämligen de föreläsningar i praktiska ämnen, som under vintern varit anordnade i Stockholm en gång i månaden för folkskolebarns föräldrar, fyra gånger i kyrksalen vid Hjorthagen och sex gånger i skolhuset vid Ringvägen. De ha omfattat sådana ämnen som: Uppfostran i hemmet af fru A. Höjer, Barnavård af doktor I. Laurell, Hemmets hälsovård af fröken E. Cederblom, Vår föda af fru A. Lannert, Val af lefnadsbana af fröken G. Adelborg, Bostadshygien af fröken K. Hesselgren och Arbetets värde för individen och samhället af fröken C. Wahlström. De ha varit mycket besökta och synas ha omfattats med stort intresse.

Af revisionsberättelsen framgick att Förbundets tillgångar och skulder balanserar på kr. 166,060: 79.

Då man med denna relativt blygsamma summa för ögonen betänker den oerhördt kräfvande, vidtomfattande och allmännyttiga verksamhet Förbundet utöfvar, förstär man mer än väl den lilla hjärtasuck om behöfvet af ökad ekonomisk bärkraft, hvarmed årsredogörelsen avslutas. Och

man kan ej annat än instämma i dess önskan att såväl dess medlemsantal som dess fonder årligen måtte ökas genom gåfvor och testamenten.

Efter denna lilla afvikelse, föranledd af revisionsberättelsen, återvända vi till förhandlingarna, som nu fortgingo med föredragning af de olika kretsarnas årsredogörelser. Närvarande representanter voro: för Malmö, kretsens ordförande, fru A. Söderström, för Lund, fru Lewenhagen och fröken M. Collin samt för Norrköping fröken Pihl. Därpå skreds till val af styrelseledamöter. De fyra afgående ledamöterna: fröken G. Adelborg, doktor Lydia Wahlström, fröken M. Silow och fröken L. Engström återvaldes enhälligt, likaså de afgående suppleanterna: fru H. Kantzow, dr K. Beckman och fröken A. Arwedson samt nyvaldes i stället för statskommisarien C. L. Tenow, som undanbedt sig återval, auditör Juhlin-Dannfelt. Revisorer och revisorssuppleanter omvaldes äfvenså (och deras ordningsföljd afgjordes genom lottning). Till medlemmar af kretsämnden omvaldes frökerna S. Laurell och S. Ulrich.



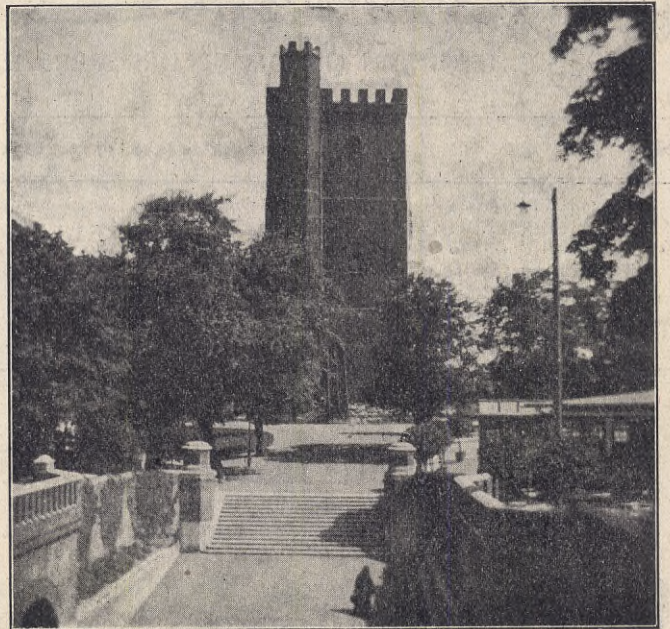
TERRASSHVALFVEN.

Enligt fröken Ulrichs förslag beslöts att nästa årsmöte skulle hållas i Stockholm på tid som framdeles skulle bestämmas.

Hälsningstelegram ingingo under mötets lopp från frökerna L. Engström, A. Arwedson, A. Torstensson, M. Silow och från Strängnäs-kretsen.

Efter en paus, hvarunder té intogs, följde så ett betydande, väl framfördt föredrag af fröken G. Schager: "Om behovet af utbildningsanstalter för tjänarinnor". Efter en kort historik öfver tjänarnes ställning förr och nu och det förut rådande patriarkaliska förhållandet mellan dem och husbondefolket berördes de förändrade arbetsförhållanden, som i början af 1800-talet såsom en följd af industri-, alismen, inträdde och hvilka först i vår tid visa sig i hela sin räckvidd. De unga flickorna söka sig hellre till fabriken, där de förtjäna mera i reda penningar och få helt råda öfver sin fritid. Husets döttrar finna äfven arbete utom hemmet, hvarför husmodern står ensam om att handleda tjänarinnan. Hon tröttnar på att oupphörligen lära upp en ny tjänsteflicka, som ofta flyttar inom årets utgång, och man undrar ej på att hon vill ha någon garanti för motsvarande kunskaper, då hon ofta tvingas att ge hög aflöning. Det blir allt svårare att få verkligt dug-

ligt tjänstefolk. Tjänarinnan känner sig ringaktad, blir ofta hänsynslöst bemött af barnen i huset och tryckes af sin strängt beroende ställning. Hon har ingen aktning för sitt arbete och därför ingen glädje af det. Vi måste göra henne mera tillfreds med sin ställning genom att bättre reglera hennes arbets- och fritid. Hon behöfver större yrkesskicklighet. Äfven tjänarinnorna ha börjat inse att särskilda yrkesskolor för hemsysslor behöfvas, så mycket mer som de unga husmödrarnas praktiska kunskaper lämna mycket öfrigt att önska. Men en sådan skola skall icke blott ge henne kunskaper utan äfven utveckla hennes omdömesförmåga och höja hennes aktning för just detta slag af arbete. Den bör ej vara ett privat företag, då den är en allmän angelägenhet af största be-



KÄRNAN.

tydelse. Det vore lämpligt, om skolan äfven besöktes af döttrarna i de hem som behöfva tjänarnes hjälp. Efter en redogörelse för de olika slag af enskilda yrkesskolor i hemsysslor som finnas i Stockholm och deras arbetssätt gafs en öfverblick af utlandets skolor af samma art, hvaraf framgick att Schweiz med 153 kvinnliga yrkesskolor, understödda af stat och kommun, är föregångslandet.

Frågan om kommunala kvinnliga yrkesskolor i Stockholm väcktes redan 1900, men förslagen därom ha tills dato icke hunnit längre än till papperet.

En sådan skolas mål skulle framför allt vara att arbeta bort bitterheten och misstron mellan de samhällsklasser som icke kunna undvara hvarandra. Vi få icke låta förhållandena i hemlandet drifva våra tjänsteflickor till Amerika, där de känna sig ha en långt mera aktad och oberoende ställning. —

Föredraget med dess på en gång idéella och praktiska syn på ämnet mottogs med applåder. På grund af den långt framskridna tiden blef diskussionen denna dag helt kort. Då den påföljande dag återupptogs framkommo visserligen en del olika synpunkter, dock fattades ingen resolution i frågan.

Till följe af det ihållande regnet kunde efter förmid-

Juvel-, Guld- & Emalj arbeten.
DAVID ANDERSEN & Comp.
Hofjuvelerare.
4 Fredsgatan 4.

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

dagsförhandlingarnas slut hvarken stadens sevärdheter förrevisas eller någon utflykt i dess omgifningar företagas. Man skingrades därför för att åter mötas till aftonens offentliga föredrag på Hotell Continental.

Fröken Gertrud Adelborg skildrade på ett lifligt och åskådligt sätt "Kvinnorörelsen och Fredrika Bremer-Förbundets insats däri". Hon fann det lyckligt att få göra ett direkt uttalande om kvinnofrågan som sådan, emedan den för närvarande blifvit alltför undanskymd af den dominerande rösträttsfrågan. Man kan icke vara rösträttsvän utan att erkänna kvinnofrågans betydelse, icke heller kan man som motståndare till rösträtten på samma gång ställa sig som motståndare till kvinnofrågan, ty det finns numera icke många kvinnor som icke hvarje dag på något sätt draga fördel af denna. Förutsättningen för hela kvinnorörelsen är industrialismen, som beröfvar kvinnorna en mängd arbete inom hemmen, men hur den utvecklade sig beror af folkkaraktären och af rörelsens ledare. Betydelsen af att sådana kvinnor som Fredrika Bremer och Sophie Adlersparre gifvit impulsen åt vår tids kvinnorörelse kan aldrig nog starkt betonas. Framtidens dom öfver denna rörelse kommer icke så mycket att gälla de praktiska resultaten. Frågan kommer att ställas så: hur ha Sveriges kvinnor begagnat de många rättigheter de fingo i slutet af 1800- och början af 1900-talet? Gingo kvinnorna som människor framåt, uppåt — det är den måttstock som kommer att gälla. För detta mål kämpade Fredrika Bremer, och i denna anda stiftades Förbundet 1884 af fru Adlersparre. (Det var ansvarskänslan inför den sociala utvecklingen som dref henne, och man kan säga, att kvinnorörelsen i stort sedt icke är något annat än kvinnornas önskan att taga sin gifna del i den sociala utvecklingen.) Förbundets inflytande har till stor del berott på dess moderata uppträdande. Ehuru arbetande på grundval af vördnad för sedlighet och religion, har det ofta kallats radikalt, emedan det varit långt före sin tid i åtskilliga frågor. Dess arbete har varit helt och hållet ideellt utan tanke på egen vinst eller berömmelse. Alla organisationer som startats af Förbundet arbete själfständigt. Här berörde tal. en efter en alla de företag, hvars trådar utlöpa från Förbundet. Framst har det dock alltid på sitt program haft hemmets intressen och kvinnans uppfostran för hemmets plikter. Men dessa intressen måste som alla andra bevakas vid riksdagen. Kvinnans frånvaro där är en lika underlig företeelse som det vore om representanter för handel och sjöfart, skulle saknas i riksdagen. Rösträtt för kvinnor är nödvändig för att få fram den syn på frågorna som är deras, icke männens. Vi behöfva mera verkligt samarbete mellan män och kvinnor i arbetet för kvinnofrågan. Men rösträtten är blott medlet att nå det väsentliga målet, som är kvinnornas deltagande under fullt ansvar i vår tids utveckling.

Efter det intressanta föredragets slut var ett enkelt samkväm anordnad, hvarvid fru Schürer von Waldheim med ett kort tal vände sig till gästerna. Professorskan Montelius besvarade skålen på sitt älskvärda, vinnande sätt. Senare på aftonen bjöds på dramatisk uppläsning

af några af H. C. Andersens sagor af fil. kand Rhödin.

Andra dagens förhandlingar leddes af professorskan Montelius. Fröken Ulrich redogjorde för den uppslagsbok öfver kvinnliga yrken, som är under utarbetning till kvinnornas ledning vid val af lefnadsbana. Dess första korrekturark cirkulerade bland mötesdeltagarna under det en längre stunds diskussion utspann sig angående densammas redigering.

Veckotidningen Hemtrefnads öde lades därefter på de närvarandes hjärtan. Den lilla nyttiga, särskildt på landsbygden mycket omtyckta tidningen vore dödsdömd om icke prenumerantantalet ökades detta år, hvarför hvar och en enträget uppmanades att söka sprida den genom att under sin sommarvistelse på landet vid afresan skänka den som en slags tack åt den eller de familjer man kommit i beröring med.

Efter frukostrasten vidtog en längre stunds diskussion om en af arbetskvinnor till Förbundet uttalad önskan, att Förbundet vid i höst förestående kongress för arbetarskydd i Zürich genom en möjligen nu på årsmötet fattad resolution ville uttala sig mot eventuella nya arbetsförbud, då deras ställning genom nattarbetsförbudslagen redan vore i hög grad försvårad. Mötet uttalade sig för att Förbundet affattar och afgifver en resolution innehållande dessa önskemål.

Följde så fru M. Anholms föredrag om "Moterskapsförsäkring". Det innehållsrika, om stor sakkännedom vittnande anförandet ställde vid en jämförelse med frågans läge i andra länder Sverige i en högst ofördelaktig dager, och det klargjordes med all önskvärd tydlighet att något måste göras och göras snart för att här införa bättre förhållanden. Det borde vara de kvinnliga föreningarnas uppgift att taga initiativet härtill.

I den korta diskussionen som därefter utspann sig gjorde doktor Anna-Klara Romanus från Norrköping ett längre inlägg, grundadt på hennes erfarenhet som läkare med flerårig praktik bland fabriksarbeterskor, om de ökade svårigheter som den nyligen vidtagna ändringen af lagen för barnbördskvinnors skydd medför för dem. Sedan fröken Adelborg och fru Anholm äfven haft ordet, uttalade mötet sin önskan att Fr.-Br.-Förbundet måtte med särskild uppmärksamhet följa denna fråga och om möjligt vidtaga åtgärder för att minska de vådor som dessa nya bestämmelser medförde för de af sitt yrke beroende kvinnorna.

Efter förmiddagsmötets slut gjorde några af gästerna, trotsande regn och blåst, en automobilfärd ut till Sofiero och Kulla Gunnarstorp.

Aftonens offentliga möte på Hôtel Continental, det sista på programmet, var till följe den nu orkanartade stormen tyvärr ej så talrikt besökt som det djuptgående ämnet förtjänade. Det var fru Anna Höjer, som höll ett det mest varmhjärtade, medryckande föredrag, rikt på väckande och elektricerande tankar om: "Hemmets uppgift i vår tid".

Utgående från Geijers ord: Hvad beror ej vid trädets växt på roten, framhöll talarinnan, att vår tid som

i mångt och mycket verkar så upplösande på hemmen, samtidigt ropar öfverljuddt på hem. Hela samhällets väl hvilar på hemmen. I en tid så full af omstörtningar på flera håll är det svårare än förr att anpassa sig efter förhållandena, därför behöfva barnen en helt annan uppfostran än förr. Man måste tidigt ingjuta kraft hos ungdomen till att bära samhällets bördor och att stå emot frestelsen att använda sin tid uteslutande till nöjen och förströelser af allehanda slag, som numera så rikligt bjudes i våra städer. Uppfostran i hemmet skall vara en reflexrörelse af reformrörelserna i samhället. Det är en stor och betydelsefull, i sannaste mening demokratiserande insats alla hem, såväl de rika som de fattiga, härvidlag kunna göra i lifvet. Hemmets angelägenheter äro så ytterst viktiga och likväl talas så föga därom. Hvad ha icke hemmen försyndat sig mot de tiotusental af förkomna individer, som existera i världen. Hade familjehemmen i tid genom sitt goda inflytande räddat sina barn åt lifvet, så hade icke främmande människor sedermera behöft bygga alla dessa nu nödvändiga hem för alkoholister och andra i lifvet vilsekomna. Hela denna för samhället betungande välgörenhetsapparat för att rädda spillrorna af hvad som kunnat vara dugligt människomaterial hade aldrig behöfts. Vid bildandet af ett nytt hem skulle från början vikt läggas vid att äktenskapet är den allra största samhällsuppgift, och att det är ett högt och betydelsefullt mål att uppfostra barn, vida mer värdt än något socialt arbete i världen. Barnen få icke växa upp som familjeegoister, de skola lära sig ta hänsyn till andras känslor, äfven tjänarnes, och själfva hjälpa till med alla slags hemsysslor. Man bör liksom öppna ett långt framtidsperspektiv för de unga ut i lifvet och visa dem att målet för dem är att blifva nyttiga samhällsmedlemmar. Stor vikt måste läggas vid själfbehärskning och själfukt. Ungdomen har i allmänhet godt gry i sig, men den saknar ledning. Man skall försöka förstå den och på ett försynt sätt leda den med all dess omogenhet i rätt riktning. Äfven tjänarne bör husmodern försöka leda och för att rätt undervisa dem kräves att hon själf är kunnig i alla sysslor. Men hon skall äfven följa med tidens frågor för att kunna lugnt och sansadt resonnera med de unga. En husmoder skulle egentligen vara fullkomlig! Tiden är så upprörd, det finns ute i samhällslifvet så många hetsiga partistrider, men hon skall veta att i hemmet skapa lugn och samlad ro åt man och barn för att få bort nervositeten, som icke får finnas. Vårt svenska folk är ett bland de mest begåfvade, men det tillvaratar illa hvad det har. Vi skola i tid ta vara på våra barns anlag och förskaffa dem gedigna kunskaper, men icke blott till deras egen vinst, utan äfven till samhällets tjänst. De skola sättas i tillfälle att på hvad plats de ha i lifvet utveckla sig till dugande, viljande, kunniga människor. Men detta kan endast ske i goda hem inom äktenskapets hägn.

Det delvis humoristiska, delvis känsliga föredraget, som synbarligen gjorde ett djupt intryck på åhörarna, mottogs med lifliga applåder.

Sedan professorskan Montelius tackat talarinnan fram-


bar hon i några hjärtliga ord till Helsingborgskretsen sina och de öfriga gästernas varma tack för det vänliga emottagande de rönt och önskade att så många som möjligt härifrån måtte möta vid nästa årsmöte i Stockholm. Härmed var mötet afslutadt, och värdarna togo litet hvar med verklig saknad afsked af sina älskvärda gäster.

När mötets deltagare om aftonen vandrade hem, mödosamt sträfvande i motvind eller jagade som fjun utåt gatorna af den våldsamma stormvinden, och när de den natten lyssnade till orkanens väldiga orgelbrus, igenom hvilket de tyckte sig höra en kör af klagande, ropande röster — var det väl någon af dem som fänkte på att den vind, som nu med suverän makt regerade därute, var samma lena sommarfläkt, som för ett par dagar sedan hade smekt deras kind?

De hade under dessa dagar fått så många nya intryck af olika slag, men intrycket af att det dock ännu fanns så mycket i världen som skulle rättas var kanske det förhärskande. Trots alla de vackra resultat, som de hört omtalas, kan det nog hända att mer än en af dem i missmod hade böjt sitt hufvud i känslan af sin ytterliga vanmakt. De voro ju blott svaga kvinnor, hvad kunde all deras sträfvan hjälpa?

Men kvinnan är icke blott som den milda, ljufva västanfläkten, hvilken äfven den för visso har sin särskilda uppgift, hon kan ock blifva den friska, okufliga stormvind, som sätter större krafter än hon själf har i välsignelsebringande rörelse. Så har den milda Fredrika Bremer gjort. — Och Fredrika-Bremer-Förbundet är som en sten, slungad i vattnet, de däraf bildade ringarna vidga sig mera och mera.

S. P.

Glöm ej 

att i tid förnya

halfårs-

prenumerationen.

Hulda Lundins Slöjdseminarium.

Lördagen den 8 dennes firade Hulda Lundins Slöjdseminarium sitt 30-årsjubileum genom en utställning af elevernas arbeten i samband med terminsafslutningen. Det är ett intensivt och målmedvetet arbete, som ligger bakom denna utmärkt vackra utställning, och man tänker tillbaka på hur seminariet under dessa 30 år utvecklats och växt; hur af det lilla frö, som fröken Lundin sådde för 30 år sedan, nu blifvit ett stort träd, som, med sina grenar öfverskuggar hela landet, ty elever komma från alla delar af riket, från Ystad ända upp till Haparanda, och gå sedan åter till sina hemorter för att där sprida kännedom om den kvinnliga slöjdens alla grenar till alla samhällsklasser.

Nya ämnen för i år ha varit föreläsningarna i konst-historia och textillära, som hållits af fröken Branting, samt i materiallära af professor Sellergren. Mot slutet af terminen ha eleverna tenterat i dessa ämnen. Dessutom har fackteckning öfvertagits af en utmärkt skicklig facklärarinna, som i flera år studerat i utlandet och skött detta ämne vid amerikanskt universitet.

Se vi på själfva utställningen, märker man genast på dess omfång hur energiskt arbetet bedrivits detta arbets-år. Fröken Blomberg visade på en liten bit af ett bord i det stora hästskobordets midt, detta var början. Det är Stockholms folkskolors modellserie, och icke ens den ser ut som den gjorde för 30 år sedan. Alla dessa småsaker i glada färger — kan man se dem utan att bli hjärteglad öfver att våra folkskolebarn få göra så vackra saker; för att inte tala om hur utmärkta dessa små modeller äro i pedagogiskt och metodiskt afseende.

Hvad som genast faller i ögonen äro alla de vackra enkla klänningarna med deras smakfulla broderier. Ni kan här få en förtjusande klänning för 9,50; räcker icke Er kassa till denna, finns trefliga blå bomullsklänningar till 3,75. Se där en sida af den kvinnliga slöjdens ekonomiska betydelse. Samma klänning, som kostar 3,75, då du syr den själf, kostar minst 20 kronor sydd af sömmerska.

Vid konstsoömnaden, som, enligt prospektet, ”följer gamla svenska traditioner” och som särskildt utmärkte sig för sina vackra genombrutna hvita broderier — de flesta komponerade af eleverna själfva — tänkte man ovillkorligen på Olaus Magni beröm af den svenska kvinnans ”språngning”.

Särskildt roligt är fröken Blombergs införande af den s. k. extramodellen. Eleverna få nämligen själfva komponera en extra modell, som de sedan få försvara i pedagogiskt, metodiskt, praktiskt och estetiskt afseende. Då man betänker den korta tid eleverna haft att inhämta allt detta nya, är det förvånansvärdt hvad en del af dem kunnat skapa fram, modeller som en gammal lärarinna med glädje införlifvar med sin modellserie. Modellerna tillfalla seminariet, som på så sätt skaffar sig en mera rörlig modellserie.

Att Hulda Lundins slöjdseminarium icke stelnat i slentrianmässig sömnighet utan alltjämt är stadt i utveckling och alltjämt kan uppställas som ett mönster för ett väl skött modernt slöjdseminarium, det är hvad man får klart för sig genom en blick tillbaka och genom att se denna utställning.

Hela eftermiddagen var det en jämn ström af besökande, bland hvilka märktes flere framstående pedagoger och intresserade personer från regeringskretsar.

Från fröken Agnes Branting ingick följande telegram:

”Fröken Fanny Blomberg. Hindrad personligen närvara vid afslutningen af Hulda Lundins slöjdseminariums trettionde årskurs, som i mer än ett afseende är ett jubileum för svensk handaslöjd, beder jag till föreståndarinnorna få frambära mina varmaste lyckönskningar och till eleverna hjärtliga hälsningar och önskningar om att nu grundlagda studier må bära rika skördar till gagn för fosterlandet.”

Hild Sjöberg.

Utlandet.

Männens förening för kvinnans rättigheter har startat sitt eget organ veckotidningen ”The Eye Opener”. Ur tidningens program framhåller The Vote följande: ”Vi vilja arbeta för rättvisa åt kvinnorna och de fattiga. Vi ämna afslöja hvad som annars behändigt döljes eller lämpligen ignoreras. Och vi vädja till alla, som äga intelligens, till alla som bibehållit något spår af hjärta eller samvete.”

Efter upprepade påtryckningar har Mr Mac Kenna inför Underhuset tillkännagivit, att Mrs Pankhurst, Mr och Mrs Pethick Lawrence öfverflyttats till första divisionen i stället för att få kvarstanna i andra, hvartill Lord Coleridge dömde dem.

Genom denna öfverflyttning hafva de uppnått att anses som politiska fångar och blifva delaktiga af alla de lättnader som i civiliserade stater pläga meddelas åt dylika.

Myndigheternas beslut synes hafva berott på de många memorial och protester, som tillställts dem af olika korporationer, föreningar och framstående personer inom och utom England. En internationell protest har tillsändts Mr Asquith, Sir Edward Grey och Mr Mac Kenna för att tillstyrka ofvanstående förändring. Bland namnen på dem, som uttalat sig för en rättvis och rimlig behandling af de trenne dömda ledarna af W. S. P. U., finnas, af svenskar, Selma Lagerlöfs, Ellen Keys, Hjalmar Brantings, Carl Lindhagens, och af utländska, af oss i Sverige mera kända personer framhållas Emil Vanderfelde, Gust. Krapotkin, professor Kovaleffsky, Mme Curie, Olive Schreimer, Maurice Mæterlinck, Georg Brandes, Johan Castberg, Upton Sinclair jämte många, många flera.

Efter häktning, frigifning mot borgen, rannsaking och dom på lifstids-deportation till Sibirien har slutresultatet blifvit, att Miss Kate Malecka frigifvits, ”benådats af tsaren”, som den legala termen lyder.

L. K. P. R:s sommarmöte.

Nackarp 16 juni 1912.

Med förväntansfull glädje ha alla F. K. P. R. i Skåne länge sett framåt till den dag, då de i den sköna Nackarpsdalen skulle få emottaga sina gäster från Uppland, som Skåningarna lakoniskt kalla det öfriga Sverige. Men på sista dagarna har denna väntan varit blandad med oro och bekymmer. Dagarna före den 16 dennes har här nämligen rasat ett oväder, hvartill man sällan sett maken; storm och störtregn bestods oss hela gårdagen, men då vi i dag vaknade hade regnet åtminstone upphört och himmelen hade börjat ljusna. Vid 10-tiden började solen glimta fram, men detta var ju väl sent i ett afseende, då många, som tänkt resa med tidiga morgontåg, hade blifvit afskräckta af de hotande molnen. Vid 12-tiden, då mötet skulle börja, strömmade dock folk från alla kanter till samlingsplatsen, som tedde sig dubbelt fager i de växlande dagrar och skuggor, som framkallades vid de framglimtande solstrålarna. Nackarpsdalen är en trång dal med höga parallella, bokbeklädda åsar, som sträcka sig i n. v. och s. v. och som göra densamma alldeles särskildt förträfflig i akustiskt hänseende. I dag vajade bland de svenska flaggorna rösträttskvinnornas gula och hvita. Sedan musiken inledt festen, bestogs talarstolen af ordf. för Skåneförbundet fru A. Wicksell, som önskade alla välkomna, framförallt dem, som kommit långväga ifrån för att gifva stöd åt våra tankar, våra känslor och vår solidaritet, men äfven till dem, som ännu stå främmande för oss och vår sträfvan.

Därefter upplästes telegram från fru A. M. Holmgren samt från Frisinnade ungdomsmötet i Jönköping, på hvilket senare svar omedelbart afsändes.

Därefter lämnades ordet åt L. K. P. R:s ordf., fr. A. Whitlock. Ämnet var: Personlighet och rösträtt.

Första kammaren har åter afvisat oss, började talarinnan, vi ha lidit ett nederlag, men det är skillnad på nederlag och nederlag. När den folkvalda kammaren har uttalat sig för en sak med stor majoritet, då bör nederlaget se i sig segerns frö. I samma mån som personlighetsprincipen i vårt svenska samhälle arbetat sig fram, är segern för oss gifven, äfven om den svenske Herkules aldrig så mycket svänger sin klubba. Vår rösträtt skall växa fram ur den naturliga utvecklingens lag lika naturligt som blommor och blad växa fram i denna vackra dal vid midsommartid. Talaren framställde därpå skälen hvarföre vi vilja ha rösträtt: därföre framförallt att det skall blifva till gagn för landet, då män och kvinnor genom det gemensamma arbetet äfven i det allmänna skola komma att lämna bättre resultat än nu, då det är blott den ena parten, som arbetar på det allmänna. Tal. gaf därpå på ett utmärkt sätt en framställning af mäns och kvinnors förmåga att syssla med politik, särskildt så som den ter sig i riksdagen.

Det är därför att så många kvinnor kommit ut i lifsjäktet, som de allmänna intressena kommit hemmen in

på lifvet. Kvinnorna i forna tider äro att förlikna vid skott, som börja med att växa och rota sig under skydd af ett glas, detta är godt under en tid, då skottet är svagt, men får det stå kvar, då förtvinar det, ty då det vuxit sig starkare, behöfver det luft. Många kvinnor i våra dagar lefva under sådana trånga glas och behöfva luft. Det finns kvinnor ännu i dag, som lefva omgifna af stora glas i skyddande växthus, och de säga: vi hafva det bra, som vi ha det, men det är svaga plantor, som trivas under sådana förhållanden, de starkare vilja vidare rymd.. Männens rösträttsfråga blef löst efter så lång väntan att när de äntligen vunno den, då voro de så trötta att de kände sig besvikna på hvad de vunnit. Hvad vi önska, det är att det ej må gå på samma sätt med oss, att vi ej må få kämpa så länge att våra sinnen förbittras, och därför önska vi rösträtt så fort som möjligt och vi vädja till er att hjälpa oss att nå detta mål till gagn för fosterlandet.

Fru Benedicks-Bruce talade därefter om Deborah, en kvinnosakskvinna. Deborah lefde för 3,200 år sedan; de egenskaper, som voro förhärskande hos henne, voro tillvaratagandet af det speciellt kvinnliga värdet utan hänsyn till männen. Deborahs ställning i det judiska samhället var profetissans och domarinns. Hon hade äfven insikt i militära frågor, ty hon gaf Barak föreskrifter angående antalet soldater, som denne skulle medtaga för att vinna slaget öfver Israels fiender. Att hon var domarinna kan möjligen jämföras med platsen i vår Högsta Domstol. Deborah var en gift kvinna. De ord, som berättiga Deborah att kallas en kvinnosakskvinna, äro de som innehållas i det svar hon gaf Barak, då denne fordrade att hon skulle följa med i striden. Deborah svarade: Ja, men då må du veta, att äran för segern må tillkomma mig, må stanna i en kvinnas hand (se Dom-boken). Hon påstod därmed att om en kvinna har begåfning, har hon rätt att röra sig inom den sfär där denna begåfning kan göra sig gällande. Inom hennes tält kommo Israels folk att finna råd och domslut efter den ingivelse som hon fått och som Israels folk böjde sig för. Oaktadt det stora anseende hon åtnjöt, försummade hon ej sina modersplikter, men oaktadt desamma följde hon den inre marningen och stod upp till nytta för sitt folk, hon blef en moder för sitt folk därigenom att hon följde Guds röst i sitt inre. Ingenstädes i Bibeln nämnes något om det olämpliga af Deborahs höga uppgift, ingenstädes att en kvinna med stor begåfning skall vika för en man med mindre begåfning. Detta tillämpade tal. på nutida förhållanden, särskildt med hänsyn till orättvisan i bedömandet af mäns och kvinnors lämplighet vid besättandet af platser etc., och lika lön för lika arbete, tillfälle till sjäslig utveckling i lika mån för man och kvinna. Tal. citerade slutligen bibelspråket Apostlagärningarna k. 5. v. 9: "Men är det af Gud, så kunnen I icke göra det om intet" etc.

Nästa talare var dr Gulli Petrini och ämnet: Motståndarnas argument.

En sak, började dr Petrini, lärde oss den 18 maj,

nämigen att frågan om K. P. R. blifvit en partifråga i allra högsta grad. Ännu i januari i år räknade vi på några röster i högerpartiet, vi trodde att vi hade att göra med självständiga, tänkande högermän, men efter hvad vi kunnat räkna ut fanns ej den 18 maj en enda högerröst för vår sak. 69 röster hade vi för oss i Första kammaren 1907, och alla dessa äro ej borta. Det är icke mycket nöje att bemöta en motståndare, som man tror ej är vedersakare af öfvertygelse, utan endast är en aktör, som uppträder på beställning. Det yttrades för icke länge sedan i riksdagen som argument mot rösträtten "att mannen skulle få sitta hemma och vagga barnen"; detta argument verkar dock sympatiskt mot dem, som i år anförts af hr Thyrén.

Dr Petrini gaf efter denna början en ingående kritik af hrr Thyréns och Lindmans anföranden i rösträttsdebatten och af hr Nyströms yttrande angående kvinnornas farliga öfvervikt i antalet gentemot männen. Äfven hr Hildebrands yttrande fick sin del af kritiken.

Talarinnan skildrade därpå huru kvinnorna arbetat sig fram till rätt och förvärfsmöjlighet och kunskaper, huru Fredrika-Bremer-Förbundet arbetat för kvinnornas framåtskridande på alla områden, berörde Hvita Bandets, Vaksamhets verksamhet etc., och huru en massa kårer af kvinnor dessutom ha sammanslutit sig för att tillvarata sina intressen. Slutligen ingick hon på L. K. P. R:s arbete och uttalade sin mening om att kvinnorna i fast enighet skulle kunna nedbryta motståndet, hvilket i själva verket nu ej vore så stort.

Sista talare var fröken Sigrd Kruse, som betonade att det var ej nog med att få vara med om att diskutera lagarna utan att kvinnorna äfven böra få vara med om att antaga dem. Hon framdrog belysande exempel härpå samt skillnaden mellan förhållandena för forna generationers kvinnor och våra, men också likheten mellan dem båda, det speciellt kvinnliga, som gör att kvinnorna önska hjälpa dem som lida. Det är dock just det de ej kunna, ty de få ej vara med om det förnämsta: lagstiftandet som kan förekomma lidandet. Hon slutade sitt anförande med att fråga huru länge en kortsynt politik skall hindra staten att mottaga det stora tillskott af kraft, som tillbjudes den.

Under senare delen af fröken Kruses anförande började ledsamt nog ett ihållande regn att falla, men som talarestolen befann sig i skogsbrynet behöfde tal. blott anmoda den framför stående åhörarskaran att draga sig in i den djupa bokskogen bakom talarestolen, hvarefter tal. gjorde helt om och hade den tillfredsställelsen att få tala till slut för ett oförminskadt auditorium, som intensivt lyssnade till det varmhjärtade anförandet.

Till sist framlade ordf. för Skåneförbundet förslag till resolution:

Män och kvinnor, samlade i Nackarpsdalen den 16 juni, uttala sin anslutning till krafvet på politisk rösträtt för kvinnor och fordra dess genomförande under innevarande riksdagsperiod.

Resolutionen antogs enhälligt.

Sedan gemensam animerad middag intagits i det närbelägna rymliga Gästgivarregården, afreste många af de närvarande till sina respektive hemorter och de öfriga med kvällståget till Lund, där på måndagen enskildt möte anordnats. Om detsammias förhandlingar lämnas notis i nästa nummer.

S. L.

Litteratur.

En dans på rosor. Af *W. L. George*. Bemyndigad öfversättning från engelskan af Ebba Nordenadler. Hugo Gebers förlag, Stockholm.

Det är hufvudsakligen genom sitt socialpolitiska skriftställereri, som den engelske författaren George gjort sig ett namn. — Med "En dans på rosor" har han tagit ett af kvinnofrågans problem till behandling; och om han också ej mäktar lösa problemet, så ger han dock här en genomförd och tydlig på noggranna studier grundad bild af de samhällsförhållanden han vill skildra — oeffträttlighetsförhållanden, som under kampen för tillvaron drifva kvinnorna ned i ett slafveri, där de äro dömda att gå under både fysiskt och moraliskt och hvarur de undantagsvis kunna rädda sig endast genom hänsynslöst användande af de mest motbjudande vapen.

Den unga kvinna, som han gjort till romanens hufvudfigur, Victoria Fulton, har nyss blifvit änka efter en i Indien tjänstgörande engelsk officer, som efter tre års demoraliserande garnisonslif slutligen supit ihjäl sig. Det är under hemfärden till England, som vi först få göra hennes bekantskap. Och denna med de väsentligaste af de traditionellt kvinnliga egenskaperna utrustade kvinna är en ganska angenäm bekantskap; ty, ehuru fullständigt renons på inflytelserika släktingar och vänner liksom på pengar, tycks hon vara i besittning af den ungdomliga spänstighet och det klart lugna förstånd, som inger förtroende. Och det är med en förkänsla af många öfverraskande och intressanta moment, som man följer hennes påbörjade kamp för bröd och självständighet.

Under alla dessa förtviflade försök att erhålla ett arbete, någorlunda värdigt hennes sociala ställning, låter oss författaren med skicklig hand få en inblick i de många bedröfliga förhållanden, som möta inom den kvinnliga arbetsmarknaden och där ett hopplöst perspektiv upp-rullas: svältfödda kvinnor och barn, sedeslöshet och förfall. Och öfver och genom allting mannens och samhällets utsugningssystem på alla områden, där kvinnoarbetet vill söka sig terräng.

Victoria Fulton hör inte till de ängsliga. Hon tar hvad som kan fås och lär sig att använda armbågen, där så behöfs. Att onödigtvis belasta sig med samvetsbetänkligheter vänjer hon sig äfven af med — och lyckas sålunda under några år förskaffa sig en fattig och glädjelös tillvaro, hvarunder kropp och själ så småningom få sina märken. Medan denna fruktlösa strid pågår lär hon dock åtskilligt — inte minst genom bekantskapen

med en begåfvad man, hvars brinnande intresse för de sociala frågorna inriktar hennes blick och kommer henne att inse huru hemskt hopplöst det hela ännu ter sig. När hon slutligen inte längre orkar arbeta — är hon äfven färdig med sin lifsåskådning. Vid läsandet af denna kvinnotragedi får man ej glömma, att författaren strängt håller sig inom ett begränsadt område och att konflikten gäller endast ett par speciella kvinnoklasser: den fattiga, obildade och den fattiga medelklasskvinnan, hvars uppfostran endast sätter henne i stånd att — i likhet med Victoria Fulton — under mannens beskydd fullgöra värdinneplikterna i hemmet. Blifven ensam står hon på samma plan inom arbetsmarknaden som den till kroppsarbete födda, utan examen och utan betyg som hon är — endast ännu mycket sämre rustad genom sin ovana vid arbete.

Samtalet mellan Victoria och hennes vän, mr Farwell, då hon står vid skiljovägen och valet gäller hungersdöden eller lifvet som maîtresse, ger en klar överblick af hennes ställning. "Ni har rätt", säger hon, "lifvet är en strid, och jag ämnar segra, ty mina ögon ha öppnats. En man kan fordra aktning såsom löntagare; en kvinna kan inte fordra annat än hvad hon kan lura sig till af männens sinnen" — — — "Och hvad ämnar ni göra?" frågade Farwell. "Lefva tillsammans med denne man", svarade Victoria kallt. "Jag hvarken älskar eller afskyr honom. Jag ämnar exploatera honom". — — — "Kom ihåg", sade Farwell — "ge ingen pardon i striden, ty ingen kommer att ges åt er."

Victoria ryste, men raseriets ande hade gripit henne. — "Var inte rädd. — Jag skall inte skona någon. De ha gifvit mig smak på att använda piskan. — — — Jag ser målet tydligt framför mig, och därför skall jag nå det. — — —"

I det följande se vi också att — och på hvilket sätt — hon når sin afsikt. Med kallt hufvud och hjärta begagnar hon sig af de enda chanser, som återstodo för henne, och vinner genom ett klokt och systematiskt tillvägagående den betryggade ekonomiska och sociala ställning, som hon föresatt sig att uppnå.

De år, som denna kurtisan i stor stil använder för att skapa sin framtid, äro en enda väl genomförd hämndakt mot mannen och samhället. Och man kan knappast neka henne sin sympati. Men — och här ligger bokens svaghet — Victoria Fulton kan inte strängt taget uppställas som typ. Snarare hör hon till undantagen, då de egenskaper, som förhjälpas henne fram till seger, säkerligen endast mer sällan påträffas hos en kvinna. — Och det är väl också knappast på denna väg, som kvinnorna skola öfvervinna världen. Men det som författaren innerst afser med denna bok: att ärligt och klart utslunga ett: "jag anklagar!", det har han uppnått. Ty mer tydligt kunna väl knappast de vidriga förhållanden framställas, hvarunder kvinnorna så ofta tvingas att kämpa för lifvets uppehälle. —

Att det är en man, som påvisar dem, är någonting som än ytterligare ger stöd härvidlag, då tanken på all partiskhet måste uteslutas. Dessa kapitel ur den för lif-

vet kämpande kvinnans tillvaro och ur den "undre världens" dunkla regioner är ett gripande mänskligt dokument, skrifvet af en människa.

M. R—M.

Om sproglig Forstaaelse.

XIII.

Efter i sit Foredrag paa det Nordiske Skolemøde at have omtalt den ny Mellemskole som indrettedes i Danmark for 7—8 Aar siden og hvis Formaal er at forberede Elever fra Folkeskolen for Optagelse i Gymnasiet, berører ovennævnte Auktoritet det uheldige i at denne Mellemskole, for at kunne naa sit Maal, er nødt til kræve et højst omfattende Sprogstudie 2—3 til 4 Sprog af den samme Ungdom der har været hindret at forud begynde med dette Arbejde eftersom Folkeskolen *ikke* har fremmede Sprog, og efter at have paapeget, at det mindre er pædagogiske som helt praktiske, for ikke at sige *demokratiske* Grunde, der her har været de bestemmende, belyses nærmere det Spørgsmaal, der er begyndt at dukke frem: Bør da ikke ogsaa i den almindelige Folkeskole læses fremmede Sprog? og videre: Bør ikke Folkeskole-Seminarierne give saadan Undervisning? "Kravet herom er i Danmark blevet saa stærkt, at det sikkert ikke ret længe kan tilbagevises og det vil med al Sandsynlighed ogsaa møde op i de andre nordiske Lande." Spørgsmaalets Modstandere har vildet hævde at Folkeskolen, der faktisk har udviklet sig rigt og kraftigt uden fremmede Sprog, bør afvise disse som overflødige, ikkemindst af Ængstelse for at de kunne indvirke menligt paa Skolens nationale Præg, men Frk Falbe-Hansen svarer: "Nej, de er ikke overflødige. Vi smaa Folk kan ikke gøre noget taabeligere end at tro, *vi er os selv nok*. Vore Forhold er smaa og derfor ligger den Fare saa nær: at vi selv blive smaaskaarne, og snæversynede. Men det staar os frit at udvide vort Blik, gøre vor aandelige Synskreds større, det sker gennem at tilegne os de store Landes Kultur. Det er Erkendelsen heraf, der har bragt vore lærde Skoler til i langt højere Grad end før at tage de moderne Sprog og deres Kulturomraade med i sin Fagkreds. Men da spørger man uvilkaarligt: Trænger ikke de bredere Lag i alle Maader lige saa meget, ja mere til at skærmes for Snæversynets Farer? Kan der være Tvivl om Sagen? Men skal der læres et fremmed Sprog i Folkeskolen, da kan der vel ikke være mere end en Mening om, hvilket det bør være: *det er ogsaa her Nabosprogene der maa søges til*. Tanken om Faren for Paavirkning til Skade for Nationalsproget afviser hun, som bekendt, logiskt og klart som aldeles ugrundet.

Alma Forsberg-Dalhoff.

Annonsera i DAGNY!

Englands pärla!

Bournemouth! Solljus, idel solljus, glittrande, dansande på den azurblå hafsytan och lysande bländande hvit på de höga kalkklipporna som resa sig ur hafvet.

Jag reste ned till Bournemouth från London för att fira påsken där vid "the Seaside". Som badorten endast ligger två och en half timmes väg från hufvudstaden, tänkte jag aldrig på att där skulle vara någon större skillnad i klimatet. Vintern hade varit ovanligt lång i London, och ehuru det började att våras, gick man dock klädd i vinterdräkt. Så utrustad for jag också ned till Bournemouth, och som jag kom dit sent på kvällen och kände mig ruskig efter resan bad jag om en brasa i mitt rum. Jag var van vid de kalla engelska sofrummen och var rädd att förkyla mig. Man såg på mig med stora ögon, men slutligen fick jag några kol, som lågo och pyrde på eldstaden en stund. Jag kröp till kojs, somnade och vaknade vid full sommar. Musik och glada röster hördes från trädgården. Jag rullade upp gardinen. En mängd unga flickor, vitklädda och barhufvade, spelade tennis där nere. Solen sken och det var varmt som i juni. Jag skyndade ut, såg alla människor i lätta, luftiga sommardräkter och kände mig ganska enkel i min tunga, varma vinterdräkt och dito filthatt. Emellertid, jag var ju främling, ingen kände mig och toaletten betydde således föga. Jag var nyfiken att bese den för sin skönhet berömda badorten och skyndade först ned mot hafvet. Som jag endast såg en rak gata framför mig och ej kände minsta tillstymmelse till blåst, förmodade jag att hafvet måste vara tämligen långt aflägsset. Emellertid hann jag ej många steg, förrän gatan vidgade sig, och med ens utbredde sig för mina blickar ett panorama, hvars like jag aldrig sett. Det kom så oförmodadt, anblicken därav var så öfvervældigande, att jag ej kunde återhålla tårarna. Man såg på mig, och jag skyndade att vända mig bort. Hvad förstodo väl dessa "infödingar", som ständigt sågo det storartade skådespelet framför sig, af en främlings känslor. Hafvet, som jag aldrig förr sett annat än grått och stormigt, låg där nedanför mig, lugnt och spegelklart som en insjö. Den klarblå luften öfvergick i fjärran till ett gråaktigt töcken, hvarur de hvita konturerna af ön Wight framskymtade likt ett sagoslott. Till höger närmast mig såg jag en förtjusande liten talldunge, som betäckte bergets krön, och hela taflan inramades af de branta kalkklipporna, som här tyckas stiga lodrätt upp ur hafvet. — Hur skulle jag väl kunna krångla mig ned till stranden? Det var ju lika brant öfverallt. Så småningom upptäckte jag en liten stig, som i sicksack mellan de gula "heather"-buskarna förde ned till den hvita fina sandstranden. Här var badlifvet redan i full gång. Barnen sprungo där barfota och uppskörtade, och de små roddbåtarna skötos ut under lek och glam mellan dyningarna. På stranden låg en massa folk och solade sig. Jag gjorde som de, jag valde ut åt mig en varm plats i sanden och — somnade. Vid mitt uppvaknande stod solen högt på himmelen, det var folktomt omkring mig, alla hade gått hem till lunchen, och

det var blott att följa deras exempel. Senare på eftermiddagen såväl som under de följande påskdagarna gjorde jag många utflykter i trakten, men ingen kunde jämföras med denna första morgonvandring.

De mest sevärda platserna i stadens omgivning utgöras af de pittoreska klyftorna mellan klipporna. Dessa kallas "chines" och den mest besökta är "Branksome Chine". Här råder en tropisk växtlighet. Höga rhododendronbuskar bilda en hel liten skog, i hvars mjukt den lilla friska bäcken slingrar sig ned mot hafvet, på vägen bildande en liten vacker skogssjö omgifven af vilda stränder.

Staden är byggd på två klippor, "East-Cliff" och "West-Cliff", hvaremellan går en dalgång, där en rad förtjusande trädgårdar äro anlagda i engelsk stil med idegranar och lagerträd och murgröna, som klänger öfver alla murar.

Allt är där så stilla, så idylliskt leende, att man föga anar det man har den stora majestätiska oceanen på blott ett par stegs afstånd. Som vid alla de engelska badorterna råder i Bournemouth stor lyx och elegans, och ingenstädes göra sig de spetsprydda parasollerna och de stora blomprydda hattarna bättre än här mot den klara genomskinliga luften, ingenstädes ta de sig bättre ut än här, där ägarinnorna kunna skryta af den mest bländande skära och hvita hy. — Bournemouth är för sitt härliga läge och sin friska, hälsosamma luft mycket besökt af kurgäster, och det är med en viss stolthet man som en egendomlighet brukar visa främlingen en by, "där aldrig någon sjukdom förekommer".

Ada Fallstedt.

Notiser.

Fröken Anna Whitlock hyllas på sin 60-årsdag. Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt öfverlämnade genom sitt Verkställande Utskott till Anna Whitlock på 60-årsdagen den 13 juni Carl Milles' monumentala skulpturverk "Lekande elefanter". Gåfvan, till hvilken bidrag lämnats af lokalföreningarna landet rundt, åtföljdes af en af fröken Eivor Hedvall konstnärligt textad adress af följande innehåll:

Gåfvan, minne från stolta dagar,
Redan kär dig ju vorden,
Bringar från tusende kvinnor i Norden
Hälsning och tack på din sextiårsdag.
Ledare, hell! Må du segra en dag!

Fru Bååth-Holmbergs programafsnar i Finland. Sv. riksförbundets för sedlig kultur "förädlade folknöjen" (de s. k. programafsnarna) ha slagit lifligt an i Finland. Den öfver hela landet vidt förgrenade Marthaföreningen, som genom sina hundratals filialer utöfvar en betydelsefull, i bästa mening praktisk och väckande verksamhet, har upptagit idén. Efter fru Bååth-Holmbergs skrift "Förädlade folknöjen, 118 program för underhållningsafsnar på land och i stad" utarbetas f. n. genom en af föreningens ledande personligheter, fröken Dagmar Neovius, på landets båda språk en för finska förhållanden afpassad programsamling, som jämte den genomförda idén äfven upptager en stor del af det ursprungliga innehållet.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädspris är kr. 4:50 för $\frac{1}{1}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$ och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst* 5) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halftva priset eller 7 $\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Ung lärarinna,

som genomgått högre lärarinneseminarium, önskar under ferierna som sällskap och hjälp medfölja äldre dam på resor eller till rekreationsort. Svar till »P. E.», Tomelilla p. r.

Lärlarinna,

utex. från 2-årigt sem. (1 komp.) med goda betyg och rek. och som underv. dels i flick- dels i samskola önskar till hösten plats i skola. Svar till »A. E. O.», Gäfle, p. r.

Kindergartenbildad flicka

önskar plats vid barnträdgård eller i familj.
Svar till »Barnkär», Karlskoga p. r.

Uppsalastudentska

önskar plats för sommaren. Svar till »T. E.», Nya Tidningskontoret, Uppsala.

En ung flicka,

som genomgått 7 klasser, söker plats i ett hem för att lära sig hushållsgöromål. Är villig att som ersättning läsa med ett par mindre barn. Svar till »Kaja» Eksjö (poste restante).

Anspråkslös, 17-årig flicka,

som i juni med goda vitsord afgår från elementarskola med normal-skolekompetens, önskar plats som guvernant. Svar till »X. Y. X.», p. r. Helsingborg.

29-årig flicka

af mycket god familj, bildad och språkkunnig, söker plats som sällskap åt äldre dam eller herre. Svar till »Ebba 13» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Ung flicka,

elev af Richard Anderssons musikskola, van musikleklärinna önskar komma i familj på landet under sommaren för att undervisa en eller flera elever, nybörjare eller något försigkomna. Fritt vivre samt någon ersättning önskvärd. Svar till »Musikalisk», Rönninge p. r.

32-årig, musikalisk flicka från genomgått 8-klassigt läroverk och hushållsskola och som tänker söka till Lärarinnekursen för huslig ekonomi vid Fackskolan, önskar för vinnande af praktik under sommarmånaderna plats att gå frun tillhanda i bildad familj i Uppsala. Är villig deltaga i alla förefallande göromål. Någon lön önskvärd. Dock fästes därvid ej så stort afseende. Svar till »Familjemedlem», Poste Restante, Trollhättan.

Språkkunnig Lärarinna

vid komm. mellanskola önskar mot fritt vivre o. resor sommarplats. Något musik. Stud. utomlands. Svar till »X. Y. Z.», Hvetlanda.

Anspråkslös prästdotter, student-ska, folkskollärarinna, önskar plats öfver sommaren. Äfven husliga göromål. För lättare plats fritt vivre, fria resor. Svar till »Sommarplats», Tidn.-kont. Södermalmstorg, Sthlm.

Undervisningsvan,

musikalisk lärarinna söker plats för kommande läsår. Goda betyg. Svar till »Barnavän», Sv. Telegrambyrån, Sthlm f. v. b.

En ung, bildad flicka,

önskar mot fritt vivre under sommarmånaderna eller eventuellt längre komma i god landbrukarefamilj för att lära hushåll. Svar till »M.», Norrköping p. r.

Undervisningsvan gymnasist i andra ringen önskar kondition under sommaren. Små pretentioner. Svar till »Dege». Sv. Telegrambyrån, Malmö, då närmare upplysningar meddelas.

Lärlarinna,

utex. från 2-årigt sem. (1 komp.) med goda betyg och rek., och som undervisat dels i flick- dels i samskola önskar till hösten plats i skola eller familj. Svar till »A. E. O.», Gefle p. r.

Guvernantsplats

till hösten önskar ung flicka, som genomgått 8-klassigt läroverk. Goda ref. Svar till »I. L.», Varberg p. r.

22-årig bildad flicka med vana i handarbete och husliga göromål, äfven ex. sjukgymnast, önskar plats för sommarmånaderna som hjälparinna för äldre dam eller sjukt barn. Svar till »Plikttrogen», Västervik p. r.

Ung, bildad,

musikalisk skånska

kunnig i maskinskrifning och andra kontorsgöromål önskar plats under sommaren. Deltager gärna i husliga sysslor. Någon lön önskas. Helst i mellersta Sverige, Dalarna. Svar till »Familjemedlem», p. r. Lund.

Flicka,

som genomgått handelsskola och är kunnig i maskinskrifning, önskar plats på kontor, eller ock i familj såsom husmoders hjälp. Svar till »E. B.», Speceriaffären, Öfre Majorsgatan 3, Göteborg.

25-årig skånska

önskar under Juli och Aug. plats på landet i bättre familj. Är villig deltaga i alla inom ett hem förekommande göromål. Svar till »S. C. P.», p. r. Viken.

Bildad flicka

önskar medf. på resa såsom sällsk. och hjälp, engelsktal. resv. fina ref. Svar till »21», Dag. Nyh., Gust. Ad. torg, Sthlm.

22 års flicka,

som genomgått seminarium, önskar plats, antingen att följa dam, helst troende, till badort, eller också handhafva barn. Något van vid sjukvård. Svar till »Anna 22 år», Gefle p. r.

Ung bildad

språkkunnig änkefru önskar förestå hemmet hos bild. herre eller dam. Svar »M. R. S.», Allm. Tidn. kont., Gust. Ad. torg, Stockholm.

Väflärlarinna

kunnig i växtfärgning, handarbete och knyppling, söker plats i skola eller hem nu eller till hösten. Svar till »Undervisningsvan», Linköping, p. r.

LEDIGA PLATSER.

Vid Statens förskola för blinda i Växiö är en

lärlarinneplats

ledig att fillträdas den 1 nästkommande augusti. Ansökningshandlingar, inkl. läkarebetyg, ställda till styrelsen, insändas till skolans rektor inom en månad efter nedanstående dag.

Växiö den 5 juni 1912.

STYRELSEN.

Vid Osby Realskola

(Enskild mellanskola)

är från och med nästa läsår en ordinarie lärarinneplats ledig med undervisningsskyldighet i biologi (hufvudsakligen), kemi och geografi i skolans tre öfversta klasser. Skolan skall så småningom utvidgas till realgymnasium, h. t. 1912 göres början genom tilläggande af en andra ring. Tjänsteårsberäkning som vid statens läroverk. Lön: 1,400 och 1,500 kr. jämte fri bostad, beroende på kompetens. Fil. mag. eller Fil. kand. har företräde. Ansökningshandlingar ställas till styrelsen torde med det snaraste insändas till

Fil. o. Teol. kand.

L. O. Malmström.

Skolans föreståndare.

Vid statsunderstödda

Kommunala mellanskolan i Tidaholm

skola för nästa läsår tillsätts *tre e. o. lärare*, manliga eller kvinnliga med full tjänstgöring. Lön: manlig 1,800 kr., kvinnlig 1,600 kr., vartill, komma för dem, som besitta kompetens till ordinarie befattning, respektive 350 och 250 kr. En manlig bland de antagna kommer att utses till vikarierande föreståndare med särskildt arvode af 400 kr.

Af de antagna torde *en* komma att undervisa uti *kristendom* och *modersmålet* samt andra ämnen på lägre stadiet enligt öfverenskomelse; *en* uti *historia, geografi* och *biologi*; *en* uti *matematik, fysik* och *kemi*. Afseende fästes äfven vid förmåga att handhafva öfningsämnen.

Samtliga dessa 3 platser jämte en fjärde komma att under året, eller så snart skolans reglemente blifvit af k. m:t fastställt, anslås lediga för ordinarie tillsättning med tillträde den 1 augusti 1913. Tjänstgöringen för ofvanstående 3 e. o. befattningar börjar den 23 nästa augusti. Till styrelsen ställas ansökningar jämte vederbörliga handlingar insändas till undertecknad, styrelsens ordförande, före den 25 nästa juni.

Tidaholm den 17 maj 1912.

Victor Carling.

Extra ordinarie lärarinnebefattningen

vid Kolsva bruks folkskola (litt. B) i Malma församling i Västmanl. n. län sökes hos skolrådet i Malma, adress Åsby, före den 15 nästa juli. Platsen tillträdes den 26 nästa augusti och tillsättes för ett kalenderår i sänder — nu för återstående delen af detta år — och kommer, så vidt man nu kan se, att uppehållas på det sättet under de närmaste åren. Lön för läsår 1,000 kronor, 120 kronor i hyresersättning samt fritt 1 rum och vedbrand, 90 kronor för kvinnlig slöjdundervisning samt reseersättning 50 kronor. 3/4 månader återstå af innevarande läsår för höstterminen. Malma den 3 juni 1912,

J. V. AHLGREN,
Skolrådets ordförande.

Husmodersplats, Barnmorskeplats, Sjuksköterskeplats, Kontorsplats.

Till förstklassigt privat barnbörds- och förlösningshem, som i förening med barnsjukhem skall startas i för ändamålet inköpt fastighet i större landsortsstad, sökas lämpliga personer till ofvanstående befattningar. Som företaget äfven afser meddela undervisning i praktisk, rationell spädbarnsvård och i öfrigt sådana ämnen som hvarje blifvande *husmoder* bör hafva grundlig insikt uti, reflekteras endast öfver välkvalificerade sökande. Företräde lämnas dem som med kapital kunna intressera sig i företaget. Ägaren intresserar sig själf med 20,000 kr. och afser att möjligen med resp. funktionärer bilda kommanditbolag. OBS! Elever, som i höst önska genomgå någon af företagets specialkurser kunna redan nu anmäla sig. Undervisning meddelas äfven och kontrolleras af skickliga läkare (specialistet.)

Sökande till befattning behagade insända ref. och fotografi samt alla nödiga upplysningar till sign. »Själfständig befattning», under adress S. Gumælius' Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Yngre pianolärarinna

kan under sommaren mot fritt vivre få plats i familj, boende vid Askimsfjorden. Familjemedlem. Tillfälle till tysk konversation. Svar till »Salta bad», S. Gumælius Annonsbyrå, Göteborg.

Kvinnlig Sjukgymnast

kan i bättre barnhem genast erhålla god plats på enkel badort nära Brüssel. Godt tillfälle att lära franska. Svar till Fru Walter Schulz, Göteborg.

ENKEL, bättre flicka, väl kunnig i enklare matlagning och bakning och inom hus förefallande göromål får plats att sköta mindre hem där jungfru finnes. Svar med betygsafskrift och foto. (som åter-sändes) till Ringparken 80, Saltsjöbaden.

Van Kartriterska

får genast anställning hos Ingeniör Ivar Rydeberg, Uppsala.

Husföreståndarinna,

fullt kompetent i matlagning och uppköp jämte inläggningar samt att handleda tjänstepersonal, erhåller förmånlig plats den 1 Juli å ett större pensionat i Stockholm. Svar märkt »A. B. H.» med uppgift om ålder och referenser torde inlämnas å Tidningskontoret, Karlavägen 6.

För

Sjuksköterska

med uppgift att jämte vårderna af fattiga sjuka med råd och hjälp finnes plats i Falun från den 1:a nästkommande juli. Lönevillkoren äro tills vidare 1,000 kr. pr år. Ansökningar ställas till Fattigvårdsstyrelsen i Falun och åtföljda af frejde- och åldersbetyg samt betyg från förut innehafda platser insändas till Fattigvårdssyssloman Lindgren.

Falun i maj 1912.

Fattigvårdsstyrelsen.

Flicka

anspråklös och pålitlig, som är villig deltaga i mindre hem med endast ett barn på 1½ år får plats. Jungfru finnes. Svar med löneanspråk, betyg och helst foto. under adress »Barnkär», p. r. Laholm.

HOS äldre, barnlös, enkel familj finnes plats för en ung, frisk, snäll anspråklös flicka med vänligt och godt sätt att jämte en förutvarande sådan biträda vid alla i ett litet hushåll förefallande göromål samt vid en mindre telefonväxelstation. Lön: fritt vivre samt 10 kr. i månaden. Svar till »Telefonstationen», Svenljunga.

Skicklig stenograf och maskinskrifverska

erhåller tillfälligt arbete i sommar hos författare i härlig trakt i Dalarna. Närmare genom *Arendska Stenografinstitutet*, Odengatan 16. Riks 32 32, Allm. Vasa 73 32.

Ordinarie lärar-(inne)-tjänsten

vid Bäcketorps fasta folkskola i LÄNNÄS är till ansökning ledig. Lön enligt lag. Gosslöjd finnes för närvarande, arvode 125 kr. Bostad 3 stora rum och kök. Tillträde den 1 januari 1913, men sökanden förbinde sig att vikariera i år under höstterminen, som börjar den 15 september.

Ansökan före 1 augusti till

Skolrådets ordförande.

Adress LÄNNÄS.

Guvernant,

utmärkt skicklig, undervisningsvan och musikalisk önskas till hösten för två gossar i ålder 8 och 6 år. Uppgift om kompetens, löneanspråk jämte fotografi torde insändas till fru Lilly Gumælius, adr. Rämshyttan, (Dalarne).

Vid Avesta kommunala mellanskola

äro från och med nästa läsår lediga: fyra ordinarie ämneslärarbefattningar, manliga ell. kvinnliga, dock att en manlig lär. förordnas till rektor, nämligen en befattning i hvar och en af följande ämnesgrupper: 1) kristendom, historia modersmål, 2) modersmål, geografi (jämte ett annat ämne), 3) tyska, engelska, 4) matematik samt fysik och kemi eller event. biologi; samt en lärarebefattning i teckning, manlig el. kvinnlig, tillfälle till undervisning äfven i läroämnen. Kompetensvillkor, löneförmåner, se kgl. kung. d. 8 Dec. 1911. Vederbörliga ansökningshandlingar ställas till skolstyrelsens ordf. adr. Avesta, skola vara inlämnade före den 23 Juni 1912.

Styrelsen f. Avesta k. mellanskola.

Lärarinna,

musikalisk, kompetent att undervisa tvenne flickor i 2:dra och 3:dje klass, sökes till hösten. Svar med löneanspråk jämte betyg och fotografi torde sändas till Ingeniör Gustaf Lindström, Perstorp (Skåne.)

Ordinarie lärarinnetjänsten

vid fasta folkskolan i Kolaboda af Nysätra församling i Västerbottens län sökes hos skolrådet senast den 14 juli 1912. Den, som väljes, skall vara skyldig att efter pågående omorganisation eventuellt redan vid tillträdet öfvertaga annan folkskola inom distriktet.

Nysätra, adr. Änåset, den 8 maj 1912.

SKOLRÅDET.

Fotografer!

På grund af sjukdomsfall finnes plats ledig nu genast för duglig kvinnlig Kopist, kunnig i plåttagning, icke nybörjare. Svar med betygsafskrifter, foto., uppgift å ålder och löneanspråk till Fotograf Maria Hallström, Södertälge.

Sprid Veckotidningen DAGNY!

Deposition
Kapitalräkning } 4½ %

Sparkasse-
räkning } 4 %

KÖPMANNABANKEN,
Arsenalsgatan 9,
Södermalmstorg 8,
Sturegatan 32,
STOCKHOLM.
Aktiekapital 3,000,000 kr.

Åberopa alltid
annonserna i
DAGNY!

Wiréns öfverfeta **LANOLINTVÅL** fina världens favorittvål!

Erhålles i hvarje välförsedd parfymhandel samt direkt från

A. G. Wiréns Tvål- och parfymfabrik. (Grundad 1860.) Kgl. Hoflev.
21 Lilla Vattugatan 2! - - - Stockholm.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.

Lärrinnekurs i matlagning och handarbete. (2½ år) börjar 2 Sept. Anmälan före 1 Juli.

Lärrinnekurs i matlagning och landthushåll, med 2 term. i Fackskolan och 1 år å Brogård, börjar 2 Sept. Anmälan före 1 Juli.

Anmälan till den Lärrinnekurs (endast för skolkök), som börjar i Jan. 1913 insändes före 1 Nov.

Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 2 Sept. Anmälan göres helst före 1 Aug.

Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård börjar den 20 Aug. Anmälan helst före 1 Aug.

Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 20 Aug. Anmälan helst före 1 Aug.

Landthushållsskola å Kumlan, kurser på 4 mån. och 8 mån.; börjar 15 Aug.

Ansökan före 1 Juli.

Barnavård teoretiskt-praktiskt i Fackskolans barnhem 1-3 mån. Tryckt program på begäran gratis och franko.

Program 19 och 20 gälla.

Inspektor: Professor O. Hammarsten.

Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

Västerås folkskolor.

Ett folkskollärrinnevikariat

för höstterminen 1912, efter hvilken tid platsen besättes med ordinarie, sökes senast den 1 juli hos Folkskolestyrelsen i Västerås.

Västerås den 18 maj 1912.

Folkskolestyrelsen i Västerås.

En extra ordinarie folkskollärrinnebefattning

vid Kopparbergs köpings folkskola för höstterminen 1912 med en lön af 466 kr. 43 öre samt 50 kronor som ersättning för bostad och ved sökes hos Kopparbergs köpings skolråd före den 1 juli 1912. Ansökningarna sändas till undertecknad.

Kopparberg den 6 juni 1912.

FILIP LINDERS,
Skolrådets ordförande.

Lärrinne- tjänsten

vid nyinrättade småskolan i Julsta af Hardemo församling, Örebro län, sökes före 1 juli i år hos skolrådet under adress Hardemo. Lön enligt lag.

Hardemo den 3 juni 1912.

Skolrådets ordförande.

Fredrika-Bremer-Förbundet: Drottninggatan 54.

Rikstel. 27 62. Förbundets byrå öppen 11-4. Allm. tel. 48 16.

Fredrika-Bremer-Förbundets Sjuksköterskebyrå: Tunnelg. 25.

Rikstel. 68 98.

Allm. tel. 82 11.

Kvinnliga arbetsområden.

Utbildningskurser m. m.

Muntliga och skriftliga
upplysningar genom

**Fredrika-Bremer-
Förbundets Byrå,**

54 Drottninggatan.

HUSMODERSSKOLAN I KARLSTAD.

Den 16 Augusti börjar konserveringskursen pågår 1 vecka omfattande inläggning af bär, frukt och grönsaker.

Den 24 Augusti taga öfriga kurser sin början; 1 årskursen omf. matlagning, bakning, konservering, linne- och klädsömnad, barnavård (teoretisk och praktisk) m. m.

½ års kursen omf. matlagning, bakning och sömnad m. m.

6 veckors kursen omf. matlagning och bakning.

Helinackordering erhålles inom skolan. Tidsenliga lokaler. Värmeledning, elektriskt ljus, badrum.

Prospekt på begäran. Tel. 812.

Nancy Enwall.

Rodenstamska Skolan i Hudiksvall,

upprättad 1897,

börjar såväl Seminariekursen för utbildande af lärarinnor i huslig ekonomi som Slöjdlärrinne- och Husmoderskurs den 20 augusti.

Prospekt på begäran.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Fredrika-Bremer-Förbundets årsmöte. Af S. P.

Hulda Lundins Slöjdseminarium. Af Hild Sjöberg.

L. K. P. R:s sommarmöte. Af S. L.

W. L. George: En dans på rosor. Rec. af Maria Rieck-Müller.

Om sproglig Forstaaelse. XII. Af Alma Forsberg-Dalhoff.

Englands pärla. Af Ada Fallstedt.

Notiser.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**